

Nr 84

Av herr **Westberg** i Ljusdal, om en filial för högre teknisk utbildning i Söderhamn.

(Lika lydande med motion nr 66 i Första kammaren)

Gjorda uppskattningar visar att det här i landet år 1980 torde komma att utbildas ca 10 000 tekniker på universitetsnivå per år, d. v. s. 10 à 11 procent av hela befolkningen. Motsvarande siffra för Norrland beräknas till ca 800.

En kommitté, tillsatt år 1966 och kallad »Sakkunniga med uppdrag att följa frågan om högre teknisk utbildning i Norrland», har i en den 26 november 1969 daterad översikt redogjort för den nuvarande organisationen av den högre tekniska utbildningen, vilken betecknats som funktionell men något stel. Kommittén framhåller att en snabb utbyggnad av den högre tekniska utbildningen i Norrland förutsätter ett nära samband mellan universitetet i Umeå och de befintliga tekniska högskolorna eller fakulteterna samt trycker starkt på behovet av större tvärvetenskaplig bredd och på önskemålet att i allt större omfattning överskrida fakultetsgränserna.

I första hand räknar kommittén med en tvåårig grundläggande utbildning på centralort och en lika lång fortsatt utbildning på filialort. Den grundläggande utbildningen kan lämpligen inledas med ett gemensamt första studieår med undervisning främst i matematik, fysik, teknisk fysik och fysikalisk kemi, skriver de sakkunniga, och kurserna bör stödjas av och kompletteras med betydande användning av TV.

För de grundläggande ämnena inom teknisk fakultet kommer forskarutbildningen i dominerande grad att ske på centralorterna, forskarutbildningen inom de tillämpade tekniska ämnena däremot normalt på filialorterna.

Med hittills gängse organisatoriska mönster skulle den högre tekniska utbildningen enklast kunna ordnas med en teknisk fakultet inom den norrländska högskolan, skriver kommittén, som också uttalar sig för utbildning i ett regionalt system med uppdelning på filialorterna Luleå, Skellefteå, Kiruna, Östersund, Örnsköldsvik och Sundsvall, samtliga med Umeå som centralort. Preliminärt föreslås också Söderhamn som filialort med Uppsala som centralort.

Till utbildningen på filialorter bör lämpligen också knytas undervisning

i närliggande ämnen, t. ex. naturkunskap och samhällskunskap, för att därigenom bredda utbildningen och göra det möjligt för ett större antal studerande från länet att tillgodogöra sig undervisningen vid universitetsfilialen. Detta kommer att bidra till att de studerande stannar kvar på hemorterna och fullgör sin livsgärning där.

Vid lokaliseringen av utbildningsfilialerna spelar flera faktorer in, såsom önskemålet att sprida den inledande undervisningen och de delar som skall arbeta med uppskolning och omskolning, nödvändigheten av att hålla samman forskningsenheterna och ge dem en stor bredd samt önskemålet att hålla kontakt med lärare och forskare. Tillgängliga resurser inverkar också på så sätt att mera resurskrävande undervisning måste koncentreras. Även de studiesociala hänsynen samt nödvändiga omflyttningar och miljöbyten kommer in i bilden.

I diskussionen om den högre utbildningen i Norrland har Gävleborgs län kommit i skymundan. Det bör därför framhållas att även Gävleborgs län med sina omkring 300 000 invånare och med tätorterna Gävle, Sandviken, Bollnäs, Hudiksvall, Söderhamn och Ljusdal har stort behov av sådan utbildning och mycket väl kan förse en utbildningsfilial med det behövliga elevunderlaget. Det finns nämligen i länets tätorter bl. a. tekniskt gymnasium, handelsgymnasium, allmänt högre läroverk, samrealskola, kommunalt gymnasium och kommunal mellanskola.

Den lokaliseringsmässiga effekten när det gäller orterna för forskningsenheterna måste särskilt observeras, anser kommittén, eftersom den sannolikt är större än effekten av utbildningsenheternas lokalisering. De förstnämnda skall nämligen direkt samarbeta med det lokala näringslivet och samtidigt vara inordnade i en riksstruktur för att undvika dubbleringar i forskningen. Denna skrivning synes dock innebära en alltför sträng dirigering. Forskarnas personlighet och intressen spelar där en mycket betydande roll.

En utbildningsfilial kan sålunda med stor fördel förläggas till Söderhamn med Uppsala som centralort. Detta har som sagt också, om än litet parentetiskt, nämnts som ett alternativ i de sakkunnigas redogörelse.

Med hänvisning till vad här anförts hemställes,

att vid planeringen av den högre utbildningen i Norrland även frågan om förläggandet av en utbildningsfilial för Gävleborgs län upptages till behandling och att därvid Söderhamn utses som filialort med Uppsala som centralort.

Stockholm den 16 januari 1970

Olle Westberg (fp)
i Ljusdal